Animaţia culturală în biblioteca publică
Modele de invitaţie în biblioteca judeţeană "Octavian Goga"

Mihaela Spinean
Biblioteca Judeţeană "Octavian Goga" Cluj

Biblioteca publică este centrul local de informare care pune la dispoziţia tuturor utilizatorilor săi informaţii şi cunoştinţe din toate domeniile. Serviciile bibliotecii publice trebuie să fie accesibile oricui, indiferent de sex, vârstă, religie, naţionalitate sau statut social. Urmând aceste două deziderate biblioteconomia actuală pune un accent foarte important pe rolul bibliotecii în formarea unor cetăţeni responsabili şi de o anumită calitate. De aceea are o importanţă covârşitoare strategia de atragere a potenţialilor utilizatori către serviciile bibliotecii publice. Venind în sprijinul acestei politici În cadrul profesiei de bibliotecar s-a diferenţiat funcţia de animator, specializare de ultimă oră, destinată atragerii de noi *"clienţi"* către cultura scrisă, combaterii analfabetismului şi illetrismului dar şi educării cetăţeanului.

Conform definiţiei avansate de specialistul în sociologie dr. Maria Moldoveanu, *"animaţia culturală constă în stimularea interesului indivizilor faţă de produsele şi serviciile culturale pe care le oferă mediul lor de viaţă. Rolul ei este de a da oamenilor sentimentul apartenenţei lor la o colectivitate dominată de valori şi de a-i face să participe la evenimente semnificative pentru dezvoltarea umană".*

Animaţia are mai multe componente. Ea implică valorificarea colecţiilor, demersul educaţional, o dimensiune de asistenţă socială şi una de management. Această activitate vizează pe de o parte comunitatea iar pe de altă parte vizează autorităţile, care trebuie să înţeleagă şi să susţină biblioteca.

Ca o concluzie să amintim cele trei caracteristici ale animaţiei în biblioteci, după Bertrand Calenge:

- *animaţia* care asociază utilizatorii în grupuri restrânse şi vizează transformarea lor în utilizatori fideli;
- *animaţia* ca afirmare a imaginii legitime în ochii comunităţii;

BDD-A19246 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:44 UTC)

- *animaţia* ca efort de lungă durată pentru adaptarea reciprocă bibliotecă/public, pentru perfecta socializare a publicului în comunitate. Biblioteca publică deserveşte categorii diferite de utilizatori. Din punctul de vedere al vârstei bibliotecarul lucrează cu trei categorii de public: **infantil, adult şi de vârsta a treia**. Fiecare dintre aceste categorii are nevoi diferite.

I. Acţiunea de animaţie pentru publicul infantil

Ne preocupăm în mod special de educaţia timpurie a viitorului public. În acest sens anul acesta a fost dată în folosinţă ludoteca, spaţiu de familiarizare a copilului mic şi foarte mic cu biblioteca. Ludoteca este o "antecameră a culturii". În ea se concep programe speciale, se organizează ore de lectură şi spectacole, cu copii şi marionete, copiii cântă, recită, desenează, joacă teatru. Biblioteca organizează diferite concursuri, organizează expoziţii cu desene făcute de copii, oferă diferite premii. Sperăm ca prin aceste practici viitorii cititori să manifeste curiozitate intelectuală, să se dezvolte mai repede şi să nu se simtă intimidaţi de bibliotecă.

Trebuie să amintim aici şi de acţiunea de animaţie desfăşurată în afara spaţiului bibliotecii. Deja funcţionează un program în care sunt alăturate Biblioteca Judeţeană şi centrele de plasament din municipiul nostru şi dorim o extindere a accstui program în spitalele al căror specific presupune internări de lungă durată.

II. Acţiunea de animaţie pentru adolescenţi şi tineri

Miza educaţiei acestui public este deosebit de mare, pe de o parte pentru că el este în formare şi constituie viitorul public adult şi de vârsta a treia, şi pe de alta parte pentru că el reprezintă viitorul electorat de care depinde politica ţării şi politicile locale; de calitatea lui intelectuală, morală, civică va depinde calitatea vieţii în viitor. Iată de ce are biblioteca alături de şcoală un rol decisiv în viaţa contemporană.

Marea majoritate a adolescenţilor percep obligaţiile şcolare ca fiind coercitive. Adolescentul sau tânărul care nu a fost educat de familie să înveţe şi să gândească nu conştientizează necesitatea studiilor şi a educaţiei şi are tendinţa să le respingă sau chiar să li se sustragă.

BDD-A19246 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:44 UTC)

Ulterior pot apărea probleme de integrare socială sau de asigurare a unui loc de muncă bun şi conştientizarea tardivă a greşelilor făcute contribuie prea puţin la repararea răului făcut.

În aceasta constă una dintre deosebirile mari dintre şcoală şi bibliotecă. Cea din urmă nu este percepută ca un spaţiu coercitiv. Tinerii needucaţi şi prost informaţi o pot ignora dar nu o pot considera niciodată un mediu ostil. Aici intervine rolul bibliotecii care, prin programele sale poate atrage, poate oferi un mod de "evadare pozitivă", o formă benevolă de cunoaştere, un spaţiu primitor. Educaţia se face "spontan", aparent fără nici un efort, este adaptată nivelului lor, le oferă satisfacţii până atunci necunoscute.

O metodă rapidă şi ieftină de atragere a tinerilor către biblioteca publică este distribuirea pe stradă şi în cutiile poştale a unor materiale publicitare care, pe scurt, să localizeze biblioteca, să facă o prezentare a serviciilor oferite, a acţiunilor organizate sau patronate de ea, totul într-o manieră cât mai atractivă şi incitantă. Şansele cresc dacă distribuirea materialelor se face în imediata apropiere a şcolilor generale, liceelor, a instituţiilor de învăţământ superior, la ieşirea din cinematografe, etc.

În anexă sunt prezentate câteva modele de astfel de invitaţii.

III. Acţiunea de animaţie pentru publicul adult

Conform anchetelor sociologice recunoscute la nivel mondial populaţia activă corespunzătoare segmentului de vârstă 26-60 ani citeşte mult mai puţin decât tinerii şi copiii, pe de o parte pentru că dispune de puţin timp liber, dar şi din alte considerente sociale. În plus, s-a ajuns la concluzia, general acceptată, că din publicul adult peste 70% îl reprezintă femeile. Situaţia are câteva explicaţii simple. Femeile sunt mai uşor adaptabile, evoluează mai uşor. Ele sunt prezente la şedinţele cu părinţii, ţin legătura cu şcoala, cumpără cărţi pentru şcoală, au cunoştinţă de bibliografia şcolară obligatorie şi vin la bibliotecă să împrumute aceste cărţi. Se preocupă de educaţia copiilor, îi introduc pe aceştia de mici în universul cărţii, prin lecturi de poveşti. Personalul de specialitate din învăţământ, în mare majoritate feminin, este obligat prin natura profesiei să aibă o legătură foarte puternică cu biblioteca şi alte instituţii de cultură.

BDD-A19246 © 2002 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:44 UTC)

Pentru segmentul acesta de public feminin biblioteca nu trebuie să facă eforturi prea mari de atragere către activităţile sale, ele fiind conştiente de necesitatea educaţiei şi informării în noua societate.

Un alt segment îl reprezintă femeile casnice, şomere, cu un nivel de şcolarizare redus. Acestea sunt mai puţin capabile să-şi educe copiii, să-şi organizeze viaţa socială bine, sunt expuse dezamăgirilor, chiar depresiilor. Pentru această categorie biblioteca trebuie să ofere mai multe posibiliăţi de formare, de informare şi de atragere a lor către serviciile bibliotecii. Organizarea unor cursuri de croitorie, gastronomie, întâlniri cu personalităţi din localitate (indiferent din ce domeniu), organizarea unor cursuri de bridge, rummy, canastă pot fi câteva soluţii.

Un model de invitaţie destinată acestei categorii de public, uşor de distribuit pe stradă sau în cutiile poştale este prezentat în anexă.

Referitor la publicul masculin situaţia nu este la fel de bună. Toate anchetele sociologice arată faptul că bărbaţii, în special cei cu studii medii sau profesionale nu frecventează aproape deloc biblioteca, mulţumindu-se de cele mai multe ori cu televizorul eventual completat cu publicaţiile sportive. Acest eşantion de populaţie este cel mai greu de cooptat. O soluţie a acestei probleme o poate constitui încercarea de atragere a acestei categorii de public spre serviciile bibliotecii publice prin intermediul publicului feminin. În ceea ce priveşte publicul masculin cu studii superioare situaţia este oarecum mai bună în sensul că, în limita timpului liber de care acesta dispune, frecventează serviciile bibliotecii consultând în special publicaţii de specialitate (informatică, tehnică, tratate de medicină, etc.).

IV. Animaţia pentru publicul de vârsta a treia

Publicul de vârsta a treia reprezintă o categorie aparte şi, după părerea mea, extrem de importantă. În ultimii ani, din cauza condiţiilor socio-economice existente în ţara noastră, când părinţii sunt ocupaţi de asigurarea condiţiilor de trai, rolul bunicilor în educaţia nepoţilor a crescut foarte mult. De aceea, ei pot interveni în educarea gustului pentru cultură (lectură) al copiilor, biblioteca putând organiza manifestări comune celor două categorii de cititori.

Pe de altă parte, pensionarii au la dispoziţie mult timp liber şi puţine resurse financiare. Aici intervine rolul bibliotecii publice care poate atrage această categorie de utilizatori către activităţile sale. Cum se poate realiza

BDD-A19246 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:44 UTC)

acest lucru? Metodele sunt mai multe: achiziţii de ziare centrale şi locale, organizarea de cluburi diverse (şah, table, scrabble, canastă, bridge, grădinărit, creşterea animalelor mici), organizarea de întâlniri cu personalităţi locale, oferirea unui spaţiu unde persoanele se întâlnesc la o "şuetă", oferirea unor informaţii despre sănătate, asistenţă socială, etc.

Un model de invitaţie destinată acestei categorii de public este prezentat în anexă.

BIBLIOGRAFIE

❖ Brad, Traian. ***Lectura şi biblioteca publică la Cluj***. Cluj-Napoca: Casa Cărţii de Ştiinţă, 2002.

❖ Buluţă, Gheorghe. ***Animaţia culturală în biblioteca publică.*** Colecţia "Caietele bibliotecarului", 5. [Bucureşti]: Ministerul Culturii. Centrul de Pregătire şi Formare a Personalului din Instituţiile de Cultură, 1998.

BDD-A19246 © 2002 Biblioteca Județeană Mureș
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:44 UTC)

Cultural Animation in Public Library.
Models of Invitation in „Octavian Goga" County Library.

Abstract

According to a definition given by the sociologist M. Moldoveanu, cultural animation consists on stimulating human interest for the cultural activities and ideas arround them. Its purpose is to offer the people the feeling of being a part of a cultural community.

Bertrand Calenge considers that readers can be divided into 3 groups: children, adults and old people. For each of those three categories, animation must be done in a different way.

Children must come to the library at an early age. There are social programmes for them, such as: painting exibitions (with their own works), different competitions and games etc. A very important segment of public is represented by teenagers, because they represent the future adults. They have to be conscious of the necessity of culture and books in their future career.

The growing-up category of readers might be divided in two main categories: women (70%) and men. Women seems to be more interested in reading. They are responsable for children education, while men preffer to watch TV or – some of them, especially graduates – to read scientific books.

Old people have a lot of spare time and for them, librairies should get newspapers, should organize different club houses: bridge, checkmate etc.

BDD-A19246 © 2002 Biblioteca Judeţeană Mureş
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.216.58 (2026-11-16 17:12:44 UTC)